

SCI-CONF.COM.UA

CURRENT CHALLENGES OF SCIENCE AND EDUCATION

**PROCEEDINGS OF V INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
JANUARY 15-17, 2024**

**BERLIN
2024**

CURRENT CHALLENGES OF SCIENCE AND EDUCATION

Proceedings of V International Scientific and Practical Conference

Berlin, Germany

15-17 January 2024

Berlin, Germany

2024

TABLE OF CONTENTS

AGRICULTURAL SCIENCES

1. *Hryhoriv Ya., Turak Yu.* 14
FORMATION OF MAIZE HYBRID PRODUCTIVITY IN THE
CONDITIONS OF THE WESTERN REGION OF UKRAINE
2. *Деревенець–Шевченко К. А., Шевченко О. М., Шевченко С. М.* 19
ГРУНТОЗАХИСНІ СИСТЕМИ ОБРОБІТКУ І ОСОБЛИВОСТІ
ФОРМУВАННЯ ШКІДЛИВОГО КОМПЛЕКСУ В ПОСІВАХ
КУКУРУДЗИ
3. *Підгора Н. В., Петров А. В.* 23
ВПЛИВ БІОЛОГІЧНО АКТИВНИХ РЕЧОВИН НА СТРЕС-
СТІЙКІСТЬ ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР В УМОВАХ ПОСУХИ
4. *Симчук Ю. С., Гринюк С. Б.* 30
ФОРМУВАННЯ ВРОЖАЙНОСТІ РІПАКУ ОЗИМОГО ЗАЛЕЖНО
ВІД РІВНІВ УДОБРЕННЯ ТА СТРОКІВ СІВБИ

BIOLOGICAL SCIENCES

5. *Кричковська Л. В., Хохленкова Н. В., Двінських Н. В.* 34
КОРЕКЦІЯ ЕНДОГЕННОЇ АНТИОКСИДАНТНОЇ СИСТЕМИ
ОРГАНІЗМУ ПРИ СТАРІННІ

MEDICAL SCIENCES

6. *Belik T., Slipchuk V.* 41
THE DNA VACCINE IS THE NEXT STEP IN THE EVOLUTION OF
VACCINES
7. *Haydash I. S., Krektun O. Ya.* 45
INDICATORS OF BLOOD COMPOSITION IN MILITARY
SERVANTS WITH NON-TRAUMATIC PATHOLOGY OF THE
DIGESTIVE SYSTEM
8. *Kuzmina G., Lazarenko O.* 49
ADHERENCE TO THE TREATMENT OF PATIENTS WITH GOUT
9. *Mammadova L. C., Garashova M. A., Aliyeva K. K.* 54
DIAGNOSTIC VALUE OF HORMONAL CHANGES IN
POSTMENOPAUSAL WOMEN WITH GENITAL TUMORS
10. *Баля В. М., Марченко А. С., Бобро Л. М.* 56
НЕВРОЛОГІЧНІ УСКЛАДНЕННЯ ПОСТКОВІДНОГО
СИНДРОМУ
11. *Бобро Л. М., Марченко А. С., Бутенко В. В.* 59
ПОСТКОВІДНИЙ СИНДРОМ. УСКЛАДНЕННЯ З БОКУ ШКТ І
ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ У ПОСТКОВІДНИЙ ПЕРІОД
12. *Гейко І. А., Мельникова Д. С., Теплова В. Я.* 65
ГЕПАТИТ – ПРОФІЛАКТИКА ТА ЛІКУВАННЯ В
СТОМАТОЛОГІЧНІЙ ПРАКТИЦІ

НЕВРОЛОГІЧНІ УСКЛАДНЕННЯ ПОСТКОВІДНОГО СИНДРОМУ

Баля Вікторія Михайлівна

Студентка

Харківський національний медичний університет

Марченко Анастасія Сергіївна

Асистент кафедри сімейної медицини та внутрішніх хвороб

Харківський національний медичний університет

Бобро Лілія Миколаївна

К. мед. н., доцент кафедри сімейної медицини та внутрішніх хвороб

Харківський національний медичний університет

м. Харків, Україна

Вступ. На сьогоднішній день це питання залишається актуальним з декількох причин: це зростаюча кількість випадків COVID-19; не всі аспекти постковідного синдрому вивчені належним чином, зокрема його вплив на нервову систему, а також розуміння неврологічних ускладнень є важливим для розробки ефективних методів діагностики, лікування та реабілітації пацієнтів.

Мета роботи. Дослідити сучасні аспекти у діагностиці, лікуванні та реабілітації пацієнтів з неврологічними ускладненнями постковідного синдрому.

Матеріали та методи. У роботі було використано метод літературного огляду.

Результати та обговорення. Неврологічні розлади є невід'ємною частиною різних стадій розвитку COVID-19. У 2020 році китайські фахівці вперше описали ці розлади. Вони встановили, що майже у 40% хворих на COVID-19 спостерігаються ураження центральної та периферичної нервової систем. Основні складові механізму ураження нервової системи є: «цитокіновий шторм», гіпоксемія, підвищене згортання крові та порушення функцій ендотелію, нейротропність та нейровірулентність, накопичення внутрішньоклітинного феритину, приєднання бактеріальної інфекції, а також одночасний вплив усіх вищезазначених факторів. Слід зауважити, що близько 50% вказаних симптомів є проявами неврологічних захворювань, включаючи

головний біль, втрату нюху, смаку, вогнищеві розлади, запаморочення, когнітивні порушення та емоційні розлади. COVID-19 може призвести до різноманітних неврологічних розладів, таких як невропатії черепних нервів, гострі аутоімунні полінейропатії, цереброваскулярні ускладнення (гіпертонічні кризи, транзиторні ішемічні атаки, інсульти та венозні тромбози), ураження опорно-рухового апарату та порушення пам'яті та настрою, спричинені впливом вірусу на нейрони та соціальними наслідками пандемії, зокрема соціальною ізоляцією та відчуттям невпевненості у майбутньому [1].

Основні методи лікування при постковідному астеничному синдромі включають:

- Оптимізація ліків та своєчасна відміна препаратів з катаболічною дією, таких як дексаметазон.
- Збалансоване харчування.
- Психологічна підтримка.
- Виявлення та контроль водно-електролітних і метаболічних порушень.
- Моніторинг і корекція порушень при супутніх захворюваннях, таких як ЦД та АГ.
- Профілактика метаболічних розладів.
- Коригування внутрішньоклітинного енергодефіциту.
- Усунення "гліючого" системного запалення.

Можливості лікування системного запалення включають зниження рівня цитокінів і медіаторів, покращення проникності гематоенцефалічного бар'єра, корекцію порушень ендотеліальної функції та підвищення ефективності власних антиоксидантних систем організму. Важливо враховувати, що COVID-19 може призводити до серйозних неврологічних порушень, включаючи енцефалопатію, енцефаліт, судомні напади, менінгіт, інсульт та інші розлади, такі як синдром Гільєна-Барре, полінейропатія, парези та атаксія [2].

Так, для пацієнтів із збільшеним ризиком тромбозів можна розглядати призначення антиагрегантної терапії, такої як аспірин або клопідогрель, на

період від 3 до 6 місяців. Також рекомендується вітамінотерапія групи В, вітамінів С та D протягом до 6 місяців для корекції дефіциту. Щодо відновлення функцій нервової системи, розглядаються нейрометаболічні та седативні препарати (іпідакрин, фенібут, магній, мелатонін) або фітопрепарати (*Passiflora incarnata*, *Avena sativa*, *Ginkgo biloba*, *Crataegus laevigata*, *Viscum album*).

Для пацієнтів із неврологічними проявами постковідного синдрому рекомендується стимулювати нюх із використанням інтенсивних запахів. Це включає використання різних аромаолій, проведення когнітивних тренувань, щоденну пульсоксиметрію, зменшення споживання стимуляторів смакових рецепторів, дотримання безсольової нежирної дієти, режиму роботи та відпочинку, гігієни сну, виконання психологічних релаксаційних вправ, респіраторних реабілітаційних вправ і помірних фізичних навантажень [3].

Висновок. Отже, на сьогоднішній день і досі тривають наукові дослідження щодо діагностики, лікування та реабілітації постковідного синдрому, але в той самий час вже маємо конкретні досягнення, які допомагають лікарям боротись з COVID-19 та його наслідками.

ЛІТЕРАТУРА

1. <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/long-term-effects/index.html>
2. Nature Medicine volume 27, pages601–615 (2021)
3. Koralnik IJ, Tyler KL (липень 2020). COVID-19: A Global Threat to the Nervous System. Annals of Neurology. 88